Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w radzie państwa reprezentowanych.

Zeszyt XXVIII. — Wydany i rozesłany dnia 1 czerwca 1872.

69.

Dokument koncesyi z dnia 4 maja 1872,

na budowę i ruch kolei żelaznej parowej z Braunau do Strasswalchen.

My Franciszek Józef Pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Apostolski król Węgier, król Czech, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Arcyksiążę Austryi; Wielki Książę Krakowa; Książę Lotaryngii, Salzburga, Styryi, Karyntyi, Krainy, Bukowiny; Górnego i Dolnego Szląska; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, uksiążęcony Hrabia Habsburga i Tyrolu, itd. itd. itd.

Gdy bank przemysłowy i handlowy dla Górnej Austryi i Salzburga w spółce z radcą budownictwa Karolem Schwarzem podał prośbę o udzielenie im koncesyi na budowę i ruch kolei żelaznej parowej z Braunau do Strasswalchen, stykającej się z koleją cesarzowej Elżbiety, przeto ze względu na pożyteczność tego przedsiębiorstwa dla ogółu, widzimy się spowodowani, wzmiankowanym petentom koncesyą tę na mocy ustawy o koncesyach na koleje żelazne z dnia 14 września 1854, Dz. u. p. Nr. 238, nadać jak następuje:

§. 1. Nadajemy koncesyonaryuszom prawo budowy i ruchu kolei żelaznej parowej z Braunau do Strasswalchen stykającej się z koleją cesarzowej Elżbiety.

§. 2. Budowa i urządzenia ruchu kolei winny być wykonane według planów szczegółowych, przez ministerstwo handlu zatwierdzić się mających.

Przy budowie należy zastósować się w szczególności także do wymagań, jakie ministerstwo handlu objawi, jakoteż do istniejących ogólnych przepisów budowniczych i policyjnych.

Zastrzega się, iż do zmian w projektach budowy potrzebnem będzie zatwierdzenie ze strony administracyi państwa, o ile takowe stósownie do rezultatu rewizyi techniczno-wojskowej i oględzin śladu w myśl §. 6 ustawy o koncesyach na koleje żelazne, przez komisyę polityczną przedsięwziąść się mających, w interesie obrotu publicznego, i dla zabezpieczenia trwałości kolei, jak nie mniej dla dopełnienia postanowień prawnych, okażą się potrzebnemi.

Gdyby przy wykonaniu budowy, ze względów ekonomiczno budowniczych lub ze względów na ruch, okazała się potrzebną lub pożądaną zmiana śladów kolei lub planów szczegółowych, atoli bez zmiany kierunku kolei w §. 1 oznaczonego i w ogólności bez istotnego pogorszenia stosunków poziomu i kierunku; do zmiany takiej potrzeba zezwolenia administracyi państwa.

Budowa ziemna kolei może być ograniczona na pokład pod jednę parę szyn, z wyjątkiem tej części kolei, która przecinać będzie dolinę Mattig, i która też ma być zbudowana odrazu pod dwie pary szyn.

Administracya państwa ma prawo domagać się budowy ziemnej pod drugę parę, tudzież położenia tejże w miejscach gdzie uzna tego potrzebę, gdy w ciągu dwóch po sobie następujących lat, dochód ryczałtowy roczny z jednej mili przewyższy sumę 140.000 zł. srebrem.

Wszystkie mosty, jakoteż wszystkie znaczniejsze budynki i budowle stuczne wykonane będą na zawsze z żelaza i kamienia.

Co się tyczy używania dworców kolei już istniejących lub koncesyonowanych w miejscach zetknięcia, jakoteż co się tyczy urządzenia służby ruchu w obrocie przejściowym, koncesyonaryusze zobowiązują się zawrzeć ugodę z interesowanemi zarządami kolei żelaznych.

Jeżeli będzie potrzebnem rozszerzenie dworców obcych kolei, koszta poniosą koncesyonaryusze. Odnośne umowy będą przedłożone administracyi państwa do zatwierdzenia.

Administracya państwa zastrzega sobie, że gdyby porozumienie nie przyszło do skutku, ona postanowi warunki wzajemnego używania wagonów sąsiednich kolei krajowych tudzież budowy ujścia kolei prowadzonych z kopalni i fabryk.

§. 3. Koncesyonaryusze są obowiązani rozpocząć budowę kolei koncesyonowanej w przeciągu sześciu miesięcy, licząc od dnia dzisiejszego a ukończyć ją i gotową kolej oddać na użytek publiczny w przeciągu następnych dwóch lat.

Dopełnienie tego zobowiązania tudzież innych obowiązków koncesyą zastrzeżonych poręczyli koncesyonaryusze złożeniem kaucyi w sumie 25.000 zł. wal. austr. stósownie do dokumentu osobno w tym celu wystawionego.

§. 4. W celu doprowadzenia do skutku kolei koncesyonowanej nadaje się koncesyonaryuszom prawo wywłaszczenia według postanowień odnośnych przepisów prawnych.

Ma być także przyznane koncesyonaryuszom toż samo prawo w razie budowy kolei bocznych prowadzących do szczególnych zakładów przemysłowych, jeżeli administracya państwa ze względu na interes publiczny uzna potrzebę budowy takich kolei.

§. 5. Przy budowie i ruchu kolei koncesyonowanej, winni koncesyonaryusze trzymać się osnowy niniejszego dokumentu koncesyi, jakoteż istniejących w tym względzie ustaw i rozporządzeń [mianowicie ustawy o koncesyach na koleje żelazne z dnia 14 września 1854 *), i regulaminu ruchu kolei żelaznych z dnia 16 listopada 1851 **)] tudzież ustaw i rozporządzeń jakie w przyszłości mogą być wydane.

---

*) Dz. u. p. Nr. 238.
**) Dz. u p. z r. 1852, Nr. 1.

§. 6. W szczególności zaś, według przepisu §. 68 rzeczonego regulaminu ruchu kolei żelaznych, koncesyonaryusze winni przewozić bezpłatnie pocztę i służbę pocztową, przyczem Administracya pocztowa ma prawo oznaczać dla pociągów odchodzących codziennie ze stacyi końcowych w każdym kierunku godzinę odjazdu i szybkość.

Jeżeli do służby pocztowej potrzeba będzie więcej jak jednego ośmiokołowego lub dwóch czterokołowych wagonów, koncesyonaryusze otrzymają za każdy następny wagon wynagrodzenie od mili, według słuszności ułożyć się mające.

Jeżeli administracya pocztowa uzna potrzebę zaprowadzenia na kolei koncesyonowane poczty ruchomej, jaka istnieje już na innych kolejach austryackich, natenczas koncesyonaryusze winni utrzymywać swoim kosztem i naprawiać wagony poczty ruchomej, do tego celu potrzebne, o ośmiu lub czterech kołach, według wymagania administracyi pocztowej urządzone.

Do pełnienia służby pocztowej w stacyach listowych podawczych i wydawczych, ma być wyznaczone bezpłatnie stósowne bioro pocztowe, w gmachu kolei żelaznej; a co się tyczy zaspokojenia innych potrzeb, jakieby się w tym celu okazały, będzie zawarta osobna umowa.

Koncesyonaryusze są nadto obowiązani przewozić i oddawać we właściwych stacyach, bez osobnego wynagrodzenia, przesyłki pocztowe, odchodzące bez asystencyi urzędników pocztowych lub sług, z wyjątkiem przesyłek wartościowych.

Korespondencye odnoszące się do zarządu kolei, prowadzone między dyrekcyą kolei (radą zawiadowczą) a jej podrzędnemi organami, lub korespondencye tych ostatnich między sobą, mają być przewożone na odnośnych liniach kolei przez sług kolejowych.

§. 7. Koncesyonaryusze zobowiązują się pozwolić administracyi telegrafów państwowych prowadzić linie telegraficzne wzdłuż kolei na swoim gruncie bez osobnego wynagrodzenia.

Administracya telegrafów winna jednak porozumieć się z koncesyonaryuszami co do miejsca na prowadzenie linii.

Koncesyonaryusze winni wziąść na siebie bez osobnego wynagrodzenia czuwanie nad zbudowaną linią telegraficzną i polecić to służbie kolejowej.

Natomiast koncecyonaryusze mają prawo przymocować do pali telegrafów państwa druty telegrafów ruchu.

Używanie telegrafów ruchu ogranicza się wyłącznie na korespondencye, odnoszące się do ruchu kolei, jeżeli administracya państwa nie wyda osobnego rozporządzenia, dotyczącego depeszy państwowych; tudzież jeżeli nie zostanie zawarta umowa, odnosząca się do depeszy prywatnych; używanie telegrafów ruchu zostaje przeto pod wpływem i nadzorem administracyi państwa.

§. 8. Wysokość cen jazdy i przewozu towarów poddaje się następującym ograniczeniom:

Taryfa maxymalna od mili austryackiej a mianowicie dla podróżnych, od osoby:

w pierwszej klasie	36	ct. wal. austr.
„ drugiej „	27	„ „ „
„ trzeciej „	18	„ „ „
„ czwartej „ (dla stojących)	12	„ „ „

Dla pociągów pospiesznych, które przynajmniej z wagonów I i II klasy składać się winny, taryfy te mogą być podwyższone o 20 proc., pod warunkiem, że chyżość tych pociągów pospiesznych nie będzie mniejszą od przeciętnej chyżości pośpiesznych pociągów innych kolei austryackich.

Taryfa maksymalna dla towarów przy zwykłej chyżości od cetnara cłowego i mili: 3 ct. wal. austr.

Wyjątkowo wyznaczają się następujące ceny frachtu dla przedmiotów poniżej wymienionych jeżeli wagony będą całkiem napełnione:

A. Zboże i sól	B. Drzewo opałowe i do rznięcia	C. Węgiel kamienny, koks, torf prasowany, żywica, żelazo surowe, kamienie wapienne i budulcowe
cent. wal. austr.		
$2^1/_2$	$2^1/_4$	2

Opłata za expedycyę będzie wynosiła przy wszelkich towarach 2 ct. od cetnara cłowego, w którą to kwotę jest już wliczona należytość za naładowanie i wyładowanie, tudzież asekuracya powszechna. Jeżeli strona załatwia naładowanie i wyładowanie, natenczas tytułem opłaty za expedycyę pobierane będzie tylko 1·5 ct. od cetnara cłowego.

Co się tyczy cen frachtu od innych przedmiotów, ustanowienia opłaty od składu i innych postanowień względem ruchu, tak postępować należy, aby odnośne ceny i postanowienia w żadnym względzie nie były wyższe i uciążliwsze niż na kolei cesarzowej Elżbiety.

Koncesyonaryusze są obowiązani, zaprowadzić na tej kolei w obrocie towarowym taką nomenklaturę i klasyfikacyę towarów, jakoteż takie postanowienia względem ruchu jakie istnieją na c. k. uprzyw. kolei cesarzowej Elżbiety.

Uregulowanie cen jazdy i przewozu towarów w granicach powyżej określonych, służy koncesyonaryuszom.

Nie może tu jednak mieć miejsca osobiste przekładanie jednych nad drugich. Jeżeli zatem, któremu z odsyłających lub przedsiębiorców przewozu, przyzwala się pod pewnemi warunkami zniżenie cen przewozu lub inne ulgi; natenczas zniżenie to lub ulga winny być przyzwolone wszystkim odsyłającym lub przedsiębiorcom przewozu, którzy zgodzą się na te same warunki.

Wszelkie taryfy specyalne i wszelkie ulgi winny być obwieszczone publicznie.

Zresztą zastrega się prawodawstwu moc uregulowania w każdym czasie postanowień taryfy jazdy i przewozu towarów; koncesyonaryusze winni poddać się takiemu uregulowaniu.

Jak tylko dochód czysty przyniesie więcej niż 6% kapitału zakładowego, ceny jazdy i przewozu tudzież należytości poboczne będą zniżone o 10%.

Po upływie dziewięciu lat ruchu rząd mocen będzie zaprowadzić odpowiednie zniżenie powyższych pozycyi taryfy a to w porozumieniu z koncesyonaryuszami lub ich następcami prawnymi.

§. 9. Pozwala się aby ceny jazdy i przewozu towarów były obliczane i pobierane w krajowej monecie srebrnej, jednak w ten sposób, że należytość z uwzględnieniem wartości obiegowej, winna być przyjmowaną także w walucie krajowej.

Redukcya taryfy na walutę krajową ma się odbywać w sposób przez ministerstwo handlu do obliczenia ustanowić się mający.

§. 10. Transporta wojskowe winny być przewożone według taryfy zniżonej, a mianowicie według ugody zawartej w tym względzie, jakoteż względem ulg dla podróżujących

wojskowych między ministerstwem wojny a dyrekcyą kolei północnej cesarza Ferdynanda pod dniem 18 czerwca 1868 *), której postanowienia mają stanowić integralną część składową niniejszego dokumentu koncesyi.

Gdyby jednak ze wszystkiemi lub z większą częścią kolei austryackich ułożone zostały co do transportów wojskowych korzystniejsze dla państwa postanowienia, takowe mają obowiązywać także na kolei koncesyonowanej.

Postanowienia te winny być stósowane także do obrony krajowej obu połów państwa, do strzelców krajowych tyrolskich, do korpusu straży wojskowej c. k. sądów cywilnych w Wiedniu, korpusu straży policyjnej wojskowej, c. k. żandarmeryi tudzież straży bezpieczeństwa i skarbowej uorganizowanych na sposób wojskowy.

Koncesyonaryusze zobowiązują się przystąpić do zawartej przez spółki austryackich kolei żelaznych ugody względem niesienia wzajemnej pomocy środkami przewozowemi, przy przewozie większych transportów wojskowych, tudzież do postanowień organicznych i przepisu służbowego dla oddziałów polowej kolei żelaznej **), jak nie mniej do ugody dodatkowej ***) względem przewozu obłożnic chorych i rannych, dla przewozu na rachunek skarbu wojskowego nadesłanych, która z dniem 1 czerwca 1871 w życie weszła.

Obowiązek ten przystąpienia tyczy się także ugody względem wzajemnego wspierania się zapomocą służby przy przewozie większych transportów wojskowych, ze spółkami kolei żelaznych zawrzeć się mającej, jakoteż do przepisu o transportach wojskowych na kolejach żelaznych.

Co się tyczy umieszczenia na posadach wysłużonych podoficerów armii, marynarki wojennej i obrony krajowej, koncesyonaryusze poddają się postanowieniom §. 38 ustawy wojskowej z roku 1868 ****) tudzież postanowieniom ustaw specyalnych, tyczących się wykonania tego paragrafu.

§. 11. Urzędnicy państwa, oficyaliści i słudzy, którzy z polecenia władzy mającej nadzór nad administracyą i ruchem kolei żelaznych, lub dla zabezpieczenia interesów państwa na zasadzie tej koncesyi lub w sprawach dochodów, używają kolei żelaznej i wykażą się poleceniem tej władzy, winni być przewożeni bezpłatnie wraz z pakunkiem podróżnym.

§. 12. W razie nadzwyczajnej drożyzny żywności w cesarstwie austryackiem, administracya państwa ma prawo zniżyć ceny przewozu tychże do połowy taryfy maksymalnej.

§. 13. Koncesyonaryuszom nadaje się prawo zawiązania spółki akcyjnej i celem zebrania potrzebnych funduszów, pozwala się wydawać akcye i obligacye opiewające na okaziciela lub na imię, które na giełdach austryackich mogą być przedawane i urzędownie notowane.

Suma zebrana za pomocą obligacyi z prawem pierwszeństwa nie może przewyższać trzech piątych części kapitału zakładowego.

Jeżeli obligacye z prawem pierwszeństwa będą puszczone w obieg w walucie zagranicznej, kwota ich w walucie austryackiej także uwidoczniona być winna.

Umorzenie obligacyi z prawem pierwszeństwa ma nastąpić przed umorzeniem akcyi.

Spółka wchodzi we wszystkie prawa i obowiązki koncesyonaryuszów; statuta spółki podlegają zatwierdzeniu administracyi państwa.

---

*) Rozporządzenie normalne c. k. Dziennika rozporządzeń dla armii z r. 1868, zeszyt 21, Nr. 97.

**) Dodatek do Nr. 148 w zeszycie 42 rocznika 1870 rozporządzeń normalnych Dziennika rozporządzeń dla c. k. armii.

***) Rozporządzenia normalne c. k. Dziennika rozporządzeń dla armii z roku 1871 zeszyt 22 Nr. 79.

****) Dz. ust. państwa151.

§. 14. Koncesyonaryusze są uprawnieni ustanawiać ajencye w kraju i zagranicą, jakoteż urządzać środki przewozu osób i towarów na wodzie i na lądzie z zachowaniem istniejących przepisów.

§. 15. Przyzwala się koncesyonaryuszom na przeciąg roku od dnia dzisiejszego pierwszeństwo przed innymi ubiegającymi się o budowę kolei z Strasswalchen na Mondsee wzdłuż jeziora Wolfgang do Ischl, jeżeli na takie same warunki jak tamci, przystaną, i takowe w sposobie prawnie obowiązującym przyjmą najpóźniej w trzy tygodnie po onych oznajmieniu.

§. 16. Administracya państwa ma prawo przekonywać się czy budowa kolei tudzież urządzenia ruchu są wykonane we wszystkich onejże częściach odpowiednio celowi i trwale, i zarządzić aby wadliwościom w tym względzie zapobieżono, lub takowe usunięto.

Administracya państwa ma prawo wydelegować organ do wglądania w zarząd.

Komisarz przez administracyę państwa ustanowiony mocen jest znajdować się na posiedzeniach wydziału zawiadowczego tudzież zgromadzeń walnych, ile razy uzna to za potrzebne, i jeżeliby zapadły uchwały dobru państwa szkodliwe, takowe zawiesić.

Za ten nadzor rządowy nad przedsiębiorstwem kolejowem, koncesyonaryusze ze względu na połączony z tem ciężar, obowiązani są płacić do skarbu państwa wynagrodzenie roczne, które wymierzy administracya państwa.

§. 17. Czas trwania koncesyi, z ochroną przeciwko zakładaniu nowych kolei, w §. 9 lit. *b)* ustawy o koncesyach na koleje żelazne wyrzeczoną, ustanawia się na lat 90, licząc od dnia otwarcia ruchu na całej koncesyonowanej linii; po upływie tego czasu koncesya gaśnie.

Koncesya gaśnie także, jeżeli termina ukończenia budowy i otwarcia ruchu w §. 3 postanowione, dotrzymanemi nie będą, a przekroczenie tych terminów nie może być usprawiedliwione w duchu §. 11, lit. *b)* ustawy o koncesyach na koleje żelazne, mianowicie przesileniami politycznemi i skarbowemi.

§. 18. Administracya państwa zastrzega sobie prawo odkupienia niniejszej koncesyi a względnie kolei koncesyonowanej w każdym czasie po upływie lat trzydziestu od dnia otwarcia ruchu na całej linii koncesyonowanej, a to przez wynagrodzenie koncesyonaryuszów gotowizną.

Dla oznaczenia ceny odkupu obliczone będą czyste dochody roczne przedsiębiorstwa w ciągu lat siedmiu rzeczywisty odkup poprzedzających, z tego strącone będą czyste dochody dwóch lat najpomyślniejszych, i będzie policzony przeciętny czysty dochód pozostałych lat pięciu.

Gdyby jednak przeciętny dochód czysty, w ten sposób obliczony, nie wynosił przynajmniej 5·2 proc. srebrem nominalnego kapitału zakładowego, przez administracyę państwa zatwierdzonego, ta suma minimalna uważana będzie za czysty dochód, służyć mający za podstawę do obliczenia ceny odkupu.

Dochód czysty, według tych zasad obliczony mnoży się przez 20, a iloczyn daje cenę odkupu.

Cyfra kapitału zakładowego podlega zatwierdzeniu administracyi państwa; takowy stanowią:

a) koszta robót przygotowawczych i sporządzenia projektów;

b) koszta budowy i pierwszego urządzenia ruchu (t. j. aż do końca pierwszego roku ruchu po otwarciu ruchu na całej linii koncesyonowanej), jakoteż wszelkie inne wydatki, które trzeba będzie ponieść koniecznie z powodu budowy i wprowadzenia w ruch kolei koncesyonowanej, oprócz kwoty w punkcie *a)* już wzmiankowanej;

c) pięćprocentowe odsetki od kwot kapitału w ciągu czasu budowy aż do otwarcia ruchu na całej koncesyonowanej kolei wpłacanych w miarę postępu budowy i urządzenia ruchu, po strąceniu czystego dochodu, osiągniętego z częściowych przestrzeni kolei, jeżeliby ruch na tychże rozpoczął się pierwej i odsetków od pieniędzy wpłaconych a nie zaraz użytych;

d) koszta zebrania funduszów, a względnie kwota przeciętnej straty na kursie, przy ściąganiu funduszu w gotowiźnie zapomocą akcyi i obligacyi z prawem pierwszeństwa, poniesionej, przez administyacyą państwa przyzwolona.

Jeżeli po upływie pierwszego roku ruchu będą wzniesione nowe budowle, lub urządzenia ruchu pomnożone; koszta ztąd powstałe mogą być doliczone do kapitału zakładowego, jeżeli administracya państwa pozwoliła na zamierzone nowe budowle lub na pomnożenie urządzeń do ruchu potrzebnych a koszta zostaną należycie wykazane.

§. 19. Koncesyonaryusze są nadto obowiązani kolej niniejszem koncesyonowaną po jej ukończeniu odstąpić na żądanie administracyi państwa, gdyby to za potrzebne lub stósowne uznała, innemu przedsiębiorstwu kolejowemu, za wynagrodzeniem przez takowe dać się mającem.

Co do rodzaju i wysokości tego wynagrodzenia najprzód obie strony ugodzić się winny.

Gdyby ugoda taka do skutku nie przyszła, wynagrodzenie będzie stanowił kapitał w gotowiźnie obliczony podług zasad w §. 18 na wypadek odkupu kolei przez administracyę państwa, postanowionych.

Atoli, jeżeliby kolej nie była w ruchu jeszcze lat siedm, lecz dopiero pięć, za podstawę do obliczenia ceny odkupu będzie służyć przeciętny czysty dochód trzech lat najpomyślniejszych, gdyby zaś nawet pięć lat nie była w ruchu, czysty dochód najpomyślniejszego roku.

Gdyby odstąpienie było zażądane przed upływem pierwszego roku ruchu, i w ogólności we wszystkich przypadkach, cena odkupu nie może wynosić mniej niż kwota minimalna, którą administracya państwa według §. 18 byłaby obowiązaną zapłacić za kolej.

§. 20. Przy wygaśnięciu koncesyi i z dniem wygaśnięcia, państwo wchodzi bez wynagrodzenia w wolne od ciężarów posiadanie i w używanie kolei koncesyonowanej, mianowicie gruntu, robót ziemnych i stucznych, całej ziemnej i nadziemnej budowy kolei i wszystkich nieruchomych przynależytości, jakoto: dworców, miejsc do ładowania i wyładowania, wszystkich budynków do ruchu kolei potrzebnych w miejscach odjazdu i przyjazdu, domów strażniczych wraz ze wszystkiemi urządzeniami przy maszynach stałych, i wszystkiemi nieruchomościami.

Co się tyczy ruchomości, jakoto: lokomotyw, wagonów, maszyn ruchomych, narzędzi i innych urządzeń i materyałów, o ile są potrzebne do utrzymania ruchu i do tego zdatne, z przedmiotów tych taka ilość, a względnie wartość ma przejść bezpłatnie na rzecz państwa, jaka odpowiada pierwszemu urządzeniu ruchu zawartemu w kapitale zakładowym.

Przez odkup kolei i od dnia tego odkupu państwo wchodzi za opłatą ceny w §. 18 oznaczonej, bez dalszego wynagrodzenia w posiadanie i używanie kolei obecnie koncesyonowanej, ze wszystkiemi ruchomościami i nieruchomościami wyżej wzmiankowanemi.

Tak przy wygaśnięciu tej koncesyi, jak i przy odkupieniu kolei, koncesyonaryusze zatrzymują na własność utworzony z własnych dochodów przedsiębiorstwa fundusz rezerwowy, i należące się im aktywa, tudzież te osobne zakłady i budynki z własnego majątku wzniesione lub nabyte, jakoto piece do koksu i wapna, odlewarnie, fabryki maszyn i innych narzędzi, spichlerze, doki, składy węgla i inne, do zbudowania lub nabycia których administracya państwa upoważniła ich z tym wyraźnym dodatkiem, że nie stanowią części składowej kolei żelaznej.

§. 21. Gdyby pomimo poprzedniczego ostrzeżenia, koncesyonaryusze dopuszczali się zaniedbywania lub niedopełniania obowiązków koncesyą lub ustawami przepisanych, administracya państwa ma prawo zarządzić środki ustawom odpowiednie a według okoliczności unieważnić koncesyą nawet przed upływem jej trwania.

§. 22. Ostrzegając surowo aby nikt przeciwko postanowieniom tej koncesyi nie ważył się działać, i nadając koncesyonaryuszom prawo domagania się u Naszych sądów wynagrodzenia udowodnionej szkody, wszystkim władzom do których to należy, wyraźnie rozkazujemy, aby nad koncesyą niniejszą i wszystkiemi w niej zawartemi postanowieniami ściśle i troskliwie czuwały.

W dowód czego wydajemy niniejszy list, opatrzony Naszą większą pieczęcią, w Naszem stołecznem i rezydencyonalnem mieście Wiedniu, dnia czwartego miesiąca maja w roku zbawienia tysiąc ośmset siedmdziesiątym drugim, Naszego panowania dwudziestym czwartym.

Franciszek Józef r. w.

Auersperg r. w. **Banhans** r. w. **Pretis** r. w.

70.

Rozporządzenie ministerstwa rolnictwa z d. 23 maja 1872,

o ustanowieniu inżynierów górniczych, urzędowanie upoważnionych.

Na zasadzie §. 15 ustawy z dnia 21 lipca 1871, Dz. u. p. Nr. 77 o ustanowieniu i zakresie działania władz górniczych wydają się następujące postanowienia o mianowaniu inżynierów górniczych, władzom górniczym ku pomocy służyć mających.

§. 1.

Inżynierowie górniczy będą organami publicznymi, władzom górniczym do pomocy służącymi, a ich zadaniem będzie wytyczać pomiary górnicze, odnawiać znaki graniczne i oznaczać granice w kopalniach. Na przedstawienie interesowanych przedsiębiorców górniczych także inne pomiary (§§. 1 i 3 ustawy z dnia 21 lipca 1871, Dz. u. p. Nr. 77) mogą być inżynierom górniczym poruczone.

§. 2.

Czynności, z polecenia władzy górniczej przez inżynierów górniczych, dokonane, jakoteż poświadczenia dochodzonych stosunków rzeczywistych, na zasadzie tychże czynności przez nich wystawione i uwierzytelnienia pierwopisów lub kopii map, planów, rysunków itp. tak będą uważane, jak gdyby takowe przez urzędników górniczych pod powagą urzędową były sporządzone.

§. 3.

Nadto nie wzbrania się inżynierom górniczym podejmowania czynności technicznych w zakresie górnictwa, przez przedsiębiorców górniczych bezpośrednio im poruczonych, jakoto wykonywania pomiarów i zdejmowania planów na zasadzie ustawy lub dla biegu, w kopalni albo od dnia, potrzebnych, sprawdzania planów górniczych lub onychże kopii podług pierwotnej lub odmiennej skali, projektowania lub sprawdzania planów biegu, tudzież planów i kosztorysów maszyn, przyrządów i urządzeń w górnictwie i do przygotowania potrzebnych, wykonania tychże planów, dozoru i przewodniczenia nad innymi, którymby wykonanie było poruczone, przedsiębrania oszacowania kopalni itp.

§. 4.

Inżynier górniczy obowiązany jest podejmować się w granicach okręgu urzędowego, w którym ma siedzibę, wszelkich czynności swego powołania, na każde wezwanie władzy górniczej. Do czynności urzędowych po za granicami tego okręgu inżynier górniczy nie może być wezwanym przeciwko swojej woli.

§. 5.

Od kandydata, ubiegającego się o upoważnienie na inżyniera górniczego będzie wymaganem aby był obywatelem austryackim, aby miał lat dwadzieścia cztery, aby posiadał prawo wolnego zarządzania swoim majątkiem i aby był nieposzlakowanego życia.

Oprócz tego winien:

a) świadectwem egzaminu z instytutu krajowego wyższego udowodnić nabytą teoretyczną znajomość górnictwa, mechaniki i miernictwa podziemnego, tudzież przepisów powszechnej ustawy górniczej austryackiej, i

b) wykazać się odpowiedniem świadectwem z odbytej dwuletniej praktyki w zakresie górnictwa i miernictwa górniczego, nakoniec

c) wymienić obraną siedzibę.

Uznać świadectwa z instytutów zagranicznych, tudzież uwolnić od nauk nieposiadanych, może tylko ministerstwo.

Co się tyczy wymagania praktyki dwuletniej pozostawia się starostwu górniczemu przekonać się w sposób odpowiedni, czy kandydat posiada rzeczywiście wykształcenie praktyczne, inżynierowi górniczemu potrzebne.

Ministerium zastrzega sobie nadto uczynienie w swoim czasie dowodu uzdatnienia kandydatów zawisłym od złożenia osobnego teoretyczno praktycznego egzaminu przed rządową komisyą egzaminacyjną, jakoteż przepisanie tak składu tej komisyi jak i postępowania przy egzaminie.

§. 6.

Kandydatom, którzy z powodu zbrodni, albo z powodu przestępstwa z chciwości, lub też przeciw moralności publicznej popełnionego, albo z powodu wykroczenia tego rodzaju, w śledztwie sądowem zostają, upoważnienie udzielonem być nie może, dopóki śledztwo jest w toku.

O ile wyrok sądu karnego pociąga za sobą niezdatność do otrzymania takowego upoważnienia, należy osądzić podług ustaw karnych i poddać sprawę w każdym przypadku pod decyzyą ministerstwa.

§. 7.

Z upoważnieniem na inżyniera górniczego żaden urząd publiczny płatny nie może być połączonym.

§. 8.

Upoważnienie na inżyniera górniczego udziela starostwo górnicze, w którego okręgu inżynier chce mieć siedzibę, a to na zasadzie uczynienia zadość wymaganiom, w §. 5 przepisanym.

Jeżeli upoważnienie będzie odmówione, kandydatowi służy prawo rekursu do ministerstwa.

§. 9.

Starostwo górnicze, udzielające upoważnienie, odbiera od inżyniera górniczego przysięgę, którą tenże ślubuje, poruczone mu czynności przezornie, gorliwie i sumiennie załatwiać, odpowiednie ustawy i przepisy ściśle zachowywać i ze znajomości stosunków górniczych, któreby doszły do jego wiadomości, nie robić nigdy użytku na szkodę swoich mocodawców.

Inżynier górniczy zaczyna wykonywać swoje upoważnienie od dnia złożenia przysięgi, przeto starostwo górnicze wystawia mu urzędowe tego świadectwo.

§. 10

Jeźli inżynier górniczy chce zmienić swoją siedzibę, winien oznajmić o tem starostwu górniczemu a jeżeli przenosi siedzibę do innego starostwa górniczego, i to ostatnie winien zawiadomić.

§. 11.

Inżynier górniczy mocen jest przyjmować techników górniczych na praktykę, używać ich do czynności górniczych pod własnym kierunkiem i odpowiedzialnością i wystawiać im w tym względzie świadectwa.

§. 12.

Inżynier górniczy winien utrzymywać wykaz chronologiczny (dziennik czynności) z liczbami w nieprzerwanym szeregu idącemi, do którego będzie zapisywał wszystkie przez siebie dokonane czynności, względem których wystawił akt (§. 2) na piśmie.

§. 13.

Przy przedsiębraniu pomiarów inżynier górniczy winien trzymać się odpowiednich przepisów, w ustawie górniczej, w odpowiedniej instrukcyi wykonawczej a mianowicie w rozporządzeniu ministerswa rolnictwa z dnia 23 maja 1872 L. 4506, zawartych.

Na prośbę osoby interesowanej albo z innego dostatecznego powodu starostwo górnicze może z urzędu poddać rewizyi prace miernicze inżyniera górniczego z polecenia starostwa podjęte, używając do tego urzędnika władzy górniczej.

§. 14.

Władzy górniczej służy prawo kazać sobie przedłożyć rysunki i inne dowody odnoszące się do czynności, inżynierowi górniczemu poruczonej, a do aktu, który się jej tyczy, nie dołączone, lub przejrzeć takowe u inżyniera górniczego.

Inżynier górniczy wtedy tylko może osobom prywatnym dozwolić przeglądania rysunków i innych dowodów do jego czynności należących, gdy właściciel kopalni, której się to tyczy, lub jego pełnomocnicy, na to się zgodzą.

§. 12.

Starostwo górnicze wyda dla inżynierów górniczych swego okręgu bliższe przepisy, tyczące się:

a) dozwalania urlopów;

b) utrzymywania dziennika czynności (§. 12) i pieczęci urzędowej;

c) taryfy należytości, podług której obliczane będzie wynagrodzenie za czynności, z polecenia władzy górniczej podejmowane (§. 16);

d) spółek brackich, do których płynąć będą kary porządkowe pieniężne, gdy inżynierowie górniczy takowym ulegają.

§. 16.

Wynagrodzenie za czynności, z polecenia władzy górniczej podjęte, wymierza inżynierowi starostwo górnicze w każdym szczególnym wypadku. Wykazy kosztów, z każdą z osobna czynnością połączonych, powinny być w ciągu czterech tygodni od jej ukończenia przedłożone tej władzy, z polecenia której czynność dokonaną została. Przedłożony wykaz ulega sprawdzeniu czy czas odpowiednio policzono i czy się trzymano przepisanej taryfy należytości [§. 15 *c)*].

Kwoty prawomocnie wyznaczone będą ściągane według przepisów o kosztach komisyi władz górniczych.

§. 17.

Wynagrodzenie za czynności, inżynierowi górniczemu przez przedsiębiorców górnictwa bezpośrednio poruczone, pozostawia się ugodzie dobrowolnej.

Gdyby takowe miejsca nie miało, starostwo górnicze, w którego okręgu przedsiębiorstwo się znajduje, wyznaczy na przedłożoną sobie prośbę wynagrodzenie za podjętą pracę z zastrzeżeniem drogi prawa. Do obliczenia wynagrodzenia za czynności szczególne, nie ciągle trwające, będzie służyła za podstawę taryfa ustanowiona [§. 15 ct. *c*)] przez starostwo górnicze do obliczenia należytości za prace, z polecenia władzy górniczej przez inżynierów dokonane.

§. 18.

Inżynierowie górniczy podlegają pod względem karności służbowej starostwu górniczemu, w którego okręgu mają siedzibę.

§. 19.

Wszelkie uchybienia obowiązkom, które powołanie w ogólności a mianowicie przysięga lub szczególne przepisy na inżynierów górniczych wkładają, starostwo górnicze będzie karało napomnieniem, skarceniem, naganą lub grzywnami do stu złotych.

Te ostatnie mogą także być wymierzone bez osobnej rozprawy porządkowo karnej jako środek przymusowy do dopełnienia otrzymanych poleceń.

§. 20.

Starostwo górnicze może skazać inżyniera na zawieszenie, jeżeli w toku zwyczajnego postępowania karnego będzie aresztowany lub z powodu zbrodni w stanie oskarżenia postawiony, albo jeżeli dalsze wykonywanie upoważnienia podczas śledztwa porządkowo karnego lub podczas postępowania karnego zdaje się być niebezpiecznem.

§. 21.

Starostwo górnicze może orzec utratę upoważnienia:

a) w skutku ciężkich lub kilkakrotnie karanych uchybień obowiązkom, w szczególności w przypadku uderzającego niedbalstwa, któreby zagrażało życiu ludzi w kopalni lub istnieniu kopalni;

b) jeżeli inżynier górniczy dopuści się ze świadomością niedokładności w pracach swego powołania;
c) jeżeli w jego czynnościach pokażą się błędy, dowodzące niewątpliwie że nie posiada potrzebnego uzdolnienia.

§. 22.

Jeżeli inżynier będzie wzięty w kuratelę, starostwo górnicze zarządzi zawieszenie go na czas kurateli, lub według okoliczności orzecze utratę upoważnienia.

§. 23.

Upoważnienie na inżyniera górniczego gaśnie:
a) w skutku przyjęcia urzędu lub zatrudnienia z temże pogodzić się nie dającego;
b) w skutku zrzeczenia się przez starostwo górnicze przyjętego;
c) jeżeli przez rok jeden nie było wykonywane a tego nie usprawiedliwiono;
d) w skutku utraty obywatelstwa austryackiego;
e) na podstawie wyroku z którym ustawa łączy utratę urzędu rządowego lub publicznego.

§. 24.

Dzień złożenia przysięgi, od którego inżynier górniczy rozpoczyna czynności, obraną stałą siedzibę tegoż, wszelkie przesiedlenie się, nareszcie każde odjęcie upoważnienia lub wygaśnięcia takowego, starostwo górnicze podawać będzie do wiadomości powszechnej.

§. 25.

Przepisy niniejsze wchodzą w moc obowiązującą od chwili wejścia w życie władz górniczych, na zasadzie ustawy z dnia 21 lipca 1871 Dz. u. p. Nr. 77 uorganizowanych.

Chlumecky r. w.

71.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 24 maja 1872,

o przyłączeniu części gminy Mlum piccolo do okręgu sądu powiatowego w Pinguente w Istryi.

Na zasadzie §. 2 ustawy z dnia 11 czerwca 1868 Dz. u. p. Nr. 59 wyłącza się część gminy Mlum piccolo z okręgu sądu powiatowego i śledczego w Montonie i przyłącza takową do okręgu sądu powiatowego i śledczego w Pinguente.

Rozporządzenie to wchodzi w moc obowiązującą z dniem 15 czerwca 1872.

Glaser r. w.